

TELEGRAFUL ROMÂN

Apare Marţi, Joi şi Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarchie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuza. Articollii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Societăţi creştine.

Casul de la Aleşd a alarmat şi alarmează. Răsunetul lugubru şi valurile aceluia se resfrâng mai ales asupra noastră a Românilor, căci trup din trupul nostru au fost fraţii cari cădu-t-au jertfă rătăcirii lor.

Intenţiunea mea nu e a discuta, cât e de mare, şi cine poartă vina desastrului? Se vor lămurii ele rënd pe rënd toate întrebările prin cei competenţi. Pentru mine normativ e a discuta: cum de s'a putut conglomera în gura morţii atâtea sumedenie de om, şi încă Români?

Ştiam până acum, că Românul se ţine de ale sale, şi conservativ, cum e, nu dă ascultare şoptelor străine şi periculoase. Nu odată am auzit vorbindu-se şi am cetit şi prin gazetele noastre, că bărbaţii conducători se trezesc singuri, de câte-ori întreprind ceva în interesul poporului şi cu poporul. Nu numai nu-i sprijineşte poporul, dar' li-se pune curmeziş chiar. A ţine adunări impopulate, la noi peste tot este lucru greu.

Câtă desiluzionare! Ce clasică desmintire casul arătat! La o simplă lo-sincă din partea unor esistenţe catilinare (nici până azi nu se ştie nume-le aştătorilor) poporul se conglomerează în număr uimitor, se pune în serviciul unei idei, care este curată chimera.

Care este cauza? Unde se se caute psihologia straniului fapt?

Selbătăcirea moravurilor străbune!
Altă cauză nu poate exista. Las la o parte clasa cultă, cu toate că, după părerea mea, la astfel de fapte şi cei cu cultură superioară poartă vina prin exemplele rele ce le dau. Fariseii din scriptură, de-şi erau imorali şi necredincioşi, se fereau totuşi a da pildă rea pentru popor, escelând chiar prin evlavie făţărîtă. Mulţi din ai noştri, aşa numiţi „emancipaţi” nu se sfiesc însă a nu respecta nici un obicei religios, prin ce dau ansă la slăbirea moravurilor, şi direct lucră contra binelui poporului.

Intr'adevăr, prorocii mincinoşi, cari de când e lumea au existat şi vor exista, nu au avut primire la popor, nu l'au putut seduce, de-şi armele cu cari au lucrat au fost pôte mai puternice de cât astăzi, şi nu l'au sedus, pentru-că avea o cetăţuie, care resista tuturor asalturilor. Tăria cetăţuiei consista în tenacitatea cu care poporul ţinea la *dati-tinele religioase*, ear' această tenacitate i-a imprumutat-o credinţa cea firmă în *Dzeul străbun* şi alipirea de biserica sa străbună.

Dragostea de Dzeu şi biserică a ferit poporul în trecut de toate tentaţiunile. Această dragoste i-a imprumutat şi modul de gândire următor, care mai ales în vederea vitregităţii sorţii sale îl folosea: „Aşa trece, pietrile rămân. Domnul certă, Domnul va mângăia. Schimba-va sorţea noastră, de nu aici, dincolo de mormânt, cum a fericit şi pe bietul Lazar din scriptură, care înzadar cerşea bucata de pâine de la cel bogat”.

Feliul acesta de a cugeta era folositor şi plin de farmec sufletesc şi pentru indiviđi, dar' şi din punctul de vedere al conservării era bun. Rob de ai fi, şi dacă conştiinţa o ai deplin li-

niştită, nu te conturbă nimic. Sărac se fii, câtă vreme nu eşti lipsit de bogă-ţia duhovnică, de nimic nu îţi pasă. Şi a trăit în suferinţe poporul nostru, şi a fost lipsit până şi de codrul de pâine, totuşi nu s'a avântat la lucruri nechibzuite, cum vedem că se avântă astăzi,

Nu e adevărat, că sărăcia îl duce în braţele socialistilor, nazarenilor etc. A fost el şi mai sărac, a fost rob, dar' nu s'a lăsat răpit de curente periculoase. Il duc în curentul periculos păcatele de cari este stăpănit. S'a trezit, de odată cu decretarea libertăţii individuale, şi Românul în mijlocul societăţii moderne. A început a se îmbuibă, s'a datat cu luxul şi alte apucături rele, pe urma cărora au născut şi nase mereu trebuinţele de tot feliul. În acelaşi timp pe *cultura inimii* s'a pus pond tot mai puţin, ori nu s'a pus de fel. De unde vine, că în măsura în care şi-a însuşi relele ce neapărat rezultă din civilizaţiunea modernă, în aceea măsură s'a depărtat de idealul sublim al omenimei, care este Dzeu.

Idealul de demult nu pretindea multe jertfe materiale, cel actual însă pretinde din ce în ce mai multe, cărora nu se pôte satisface, de cât cu mijloce extraordinare. E dată deci explicarea de ce şi ai noştri simpatisează cu socialistii, cari propagă împărţirea averilor, şi cu nazarenii, cari nu pot suferi instituţiunea preoţească, pôte ca să nu trebuiescă a face preoţilor nici un sacrificiu sau prestaţiune.

Casul de la Aleşd nu e izolat. Pretutindenea se arată semnele destrăbălării şi deslipirea de datinile străbune şi religioase, putem zice, se generalisează. Golul ce rămâne în urma lăpădării idealului, se înţelege, trebuie umplut cu ceva, şi acel ceva este *sensualismul*, la care se dedă poporul nostru, acel popor, despre care se susţinea până bine de curând, că întrece toate popoarele conlocuitoare în privinţa religiosităţii şi păstrării datinelor sale străbune şi puritane.

Aşa se explică de ce poporul, ca orbit, se lasă năimtit de răuvoitorii sei şi i' urmează orbiş. Acă zace pericolul ce ameninţă. Nu zic, că trebuie să perhorească per absolutum ori-ce exigenţă nouă. Civilizaţiunea aduce cu sine, ca şi poporul nostru se primescă inovaţiuni în feliul traiului, cât şi obiceiurilor sale. *Voiu perhoreasca* însă ori-ce inovaţiune, care nu se bazează pe *religie* şi nu e în consonanţă cu *preceptele moralului creştin*.

De aceea pun întrebarea: *Nu ar fi sosit ore timpul să se inactiveze şi la noi societăţi creştine cu membri din cler şi laici, cari se aibă de ţintă combaterea relelor existente şi educaţiunea poporului în spirit bisericesc şi creştin?*

Preoţii nu ar trebui lăsaţi singuri în munca lor, pentru-că sunt izolaţi, nu pot păşi nici uniform în combaterea relelor, de altă parte în urma numărului lor restrîns — nu pot avea putere şi nu pot desvolta aşa resistinţă, ca să ţină pe loc molochul ce s'a pornit spre stricăciune în toate părţile. Încă ar fi timp de recules.

Vasile Gan
protopresbiter.

Conferenţele învăţătoreşti.

— Cercul Sibiu. —

Sedinţa II.

Învăţătorul Ioan Nicolae îşi continuă tema, schiţând materialul din Religione pentru anul I şcolar şi ţinând prima temă cu elevii din anul I. „Despre Dumnezeu”.

După dimiterea elevilor, deschidându-se discuţiunea asupra elaboratului, se dă cuvânt recensentului Oprea Olariu, apoi învăţătorilor I. Modran, Ios. Stoica, D. Popovici, M. Frăţilă, E. Popescu, I. Iancu şi C. Popa.

Comisariul exprimându-şi bucuria, că toţi învăţătorii urmăresc cu vie atenţiune lucrările ce se servesc în conferinţă, luând fie-care notiţe despre cele ce se tractează, reasumează cele vorbite, ear' conferinţa exprimă autorului Ioan Nicolae mulţămii pentru lucrările sale în acest obiect.

Se pune la ordine referada comisiei alese în conferinţa din anul trecut, la propunerea subinspectorului reg. şcolar dl Mirtse, pentru studiarea afacerilor privitoare la fondul de pensuni regnicolar. Zelosul învăţătoriu Ios. Stoica, autor al elaboratului, cum şi dlui sub-inspector Mirtse, care a servit cu date la compunerea aceluia, conferinţa le exprimă mulţămii, şi decide, ca elaboratul să se publice în broşură, pentru a se pôte folosi de el toţi învăţătorii, atât gr. or. cât şi cel-gr. cat. şi comunali, în toate afacerile ce privesc fondul de pensuni, înscrieri, urcarea salariului, pensionare etc. în toate amănuntele.

Sedinţa III.

Învăţătorul de la şcoala de aplicaţie C. Popa, conform însărcinării primite în anul trecut, avea să ne ocupe toţi elevii sei în o oră, în plenul şedinţei, cu obiectul ce l'are la ordinea zilei, după „Împărţirea orelor”. Din lipsa de local corespunzător a adus şi a ocupat însă în prezenţa noastră numai elevii din clasele I. şi a II-a, în câte o jumătate de oră, lăsând celelalte clase, III. IV. V. şi VI. ocupate cu teme scripturistice în localul şcolii de aplicaţie.

Cât priveşte cele două lecţiuni ţinute în conferinţă cu cl. I. şi a II-a, ambele din comput şi din ce a fost la rînd pe ziua respectivă, conferinţa a rămas pe deplin satisfăcută; nu a mulţamii pôte pe unii învăţători, (cu toate că ori-cine vedea că şi aşa e prea imbulzeli în sală) ocuparea indirectă a elevilor din celelalte clase în alt local. Acestei nemulţămii i-a şi dat expresie colegul Frăţilă.

Însă atât comisariul cât şi prelegătorul s'au justificat pentru neobservarea strictă a mandatului, pe motivul, că sala de conferinţă nu permitea aducerea de odată a tuturor elevilor în ea, ceea-ce era de altcum foarte evident.

Intr'aceste conferinţe e distinsă prin prezentarea Esc. Sale dlui Arhiepiscop şi Metropolit Ioan însoţit de Preacuvioşia Sa dl vicariu Dr. Il. Puşcariu, ear' după un scurt interval se prezintă şi domnul protopresb. Ioan Papiu.

Excelenţa Sa s'a folosit de acest prilej, dând învăţătorimei frumoase învăţături şi îndemnându-o la muncă stăruitoare întru binele şcolii, bisericii şi poporului. Cu un întreit „se trăiescă” au fost acoperite ultimele cuvinte ale Înaltpreasfinţiei Sale.

Reîntrându-se în ordinea de zi, învăţătorul C. Popa ne ţine cu elevii sei din clasa III. o prelegere din limba magiară, descriind paralel două mobile şcolare: *masa şi scaunul*, prin întrebări şi răspunsuri numai în limba magiară. Verdictul adus asupra acestei prelegeri (pentru unii pôte chiar sensaţională) a fost că ce se pôte cu atâtea uşurinţă face în oră,

unde elevii mai aud şi alte limbi afară de cea maternă, cu greu se face la sate.

După discuţiunea ce a urmat, la care a luat parte dl comisariu, subinspectorul şcolar, învăţătorii Şoldea, Stoica, Căliman şi prelegătoriu, pentru învăţarea mai cu uşurinţă a limbii magiare se recomandă procedura urmată de învăţătoriu Popa.

Acesteia i-a urmat o prelegere din cântări, *tractarea melodiei*, făcută în mod practic (dar' fără elevi) prin învăţătoriu I. Bănciu, care din nou ni-a dovedit priceperea sa temeinică în predarea cântărilor. Atât recensentul C. Popa, cât şi membrii I. Iancu, E. Popescu, M. Frăţilă şi T. Căliman, unanim au constatat deplinul succes al prelegerii. Conferinţa exprimă prelegătorului mulţămii şi l' invită a i' tipări lucrarea.

Conform programei se pune la ordine tema: Ce activitate trebuie să desvölte învăţătoriu pentru perfecţionarea sa proprie? Lipsind autorul, cetirea temei o face recensentul Iosif Stoica, care făcându-şi observaţiile asupra ei, o declară binişor succasă.

Sedinţa IV.

Continuându-se discuţiunea asupra temei: „Ce activitate” etc. lucrată de E. Crăciun, iau cuvântul învăţătorii: C. Popa, M. Frăţilă, recensentul Stoica, ear' după reasumarea dlui comisariu, conferinţa recomandă pentru perfecţionarea ulterioară a învăţătorilor a se pune pond 1. pe repetiţiuni, 2. folosirea bibliotecilor şi 3. conferinţele să se ţină de 2-ori pe an.

Ultima temă teoretică: Rolul familiei în educaţiune şi scaderile acesteia în familiile ţărăneşti, fiind dată spre elaborare la 4 învăţători, se cetesc prin autorii: I. Brătilescu, B. Sas şi V. Popianuş (a patra fiind mai puţin succasă nu se mai ceteste). După observaţiile recensentilor Frăţilă şi Frăncu şi reasumatul dlui comisariu conferinţa semnalază ca scădere principală lipsa de creştere în familie, neinteresarea multora de şcolă, neinteresarea forurilor civile de omenii desfranaţi (beţivi), exemplele rele. Pentru stîrpirea acestora se recomandă predica şi prelegerile publice.

Comisia permanentă propune, ear' conferinţa stabileşte pentru anul viitoriu următoarele teme:

1. Ca temă teoretică: Cum pôte învăţătoriu să-şi câştige iubirea şi încrederea la popor? Cu această se încredinţază Maria Poplăcenel, (recensentă Valeria Reou) şi Stefan Frăncu, (recensent Dumitru Mandea).

2. O prelegere practică din religione cu an II. ţinută cu elevii prin Şerban Cioran.

Prima lecţiune din limba română (scris-cetit) pentru cl. I. de Ioan Iancu.

Temele au să fie înaintate în scris dlui comisariu până cel mult în 1 Martie st. v. anul viitoriu.

Aceeaşi comisiune propune, ear' conferinţa primeşte:

1. Ven. Consistoriu să ne concedă ţinerea conferinţei viitoare în Avrig.

2. Învăţătorii să fie obligaţi a ţine în comuna unde funcţionează cel puțin o prelegere publică la an.

3. Ven. Consistoriu să decidă a se solvi învăţătorilor ca diurne 5 cor. la zi, afară de spesele de călătorie.

4. Conferinţa rögă pe Ven. Consistoriu a pune la dispoziţia învăţătorilor biblioteca desfiinţatei reuniuni a învăţătorilor din districtul Sibiului, ear' catalogul din acea bibliotecă să se publice în „*Fôia Păpăgică*”, care se va reînfiinţa.

Acesta este în trăsături generale decursul conferinţelor din cercul Sibiului con-

duse din partea dlui comisariu Nicolae Ivan, căruia i-a adus mulțumită în numele conferenței membrul Moise Frăjilă.

Brumărel.

— Cercul Mediaș—Târnava. —

Mediaș, 25 April v.

După săvârșirea sfintei liturgii împreunate cu chemarea duhului sfânt, învățătorii din acest cerc conferențial se întrunesc în școala gr. ort. română din Mediaș, Vineri, în 6 Maiu n., unde prezentându-se și comisariul consistorial, domnul asesor Mateiu Voilean, deschide conferința învățătorască cu următoarea cuvântare ocazională:

Onorată conferință, Domnilor învățători!

Încă de la reintroducerea conferențelor noastre învățătoresci, distins cu încrederea Prea-veneratului consistoriu arhiepiscopal, am condus în 6 ani conferințele învățătoresci în cercul Făgărașului.

Dorind eu să cunosc în special referințele personale și didactice și în cercul acesta, și dorind și Preaestimabilul domn comisariu de până acum din acest cerc să cunoscă referințele și în altă parte, am rugat pe Preaeneratul Consistoriu arhiepiscopal să facă schimbări în ce privește locul pentru comisarii consistoriali.

Așa am ajuns eu, On. Conferință, ca în calitate de comisariu consistorial să conduc conferința în cercul acesta.

Chiamăți de către autoritatea noastră bisericească la continuarea lucrărilor noastre în conferințele învățătoresci, acum a șapte-ora am onore a vă saluta în conferință, domnilor învățători, și a conduce lucrările dvăstre.

Scopul cel mai de căpetenie al întrunirilor noastre este născut de a ne perfecționa tot mai mult, de a ne da seama de mersul științelor pedagogice-didactice, de a introduce în școlile noastre un învățământ uniform, și de a delătura neajunsurile, cari ici-colea mai împiedecă mersul normal în școlile noastre confesionale.

În lumea această toate tind spre perfecționare, și omul, care nu ține pas cu mersul culturii și al perfecționării, acela rămâne îndărăpt, acela nu face progrese, și cine nu face progrese în curentul de azi, acela stagnează.

Și noi, domnilor învățători, o vedem această pe toate terenele. O vedem această în economia noastră, și a țeranilor noștri, o vedem și o speriem la diferitele soiuri de meserii, o vedem în industrie, o vedem în comerț, o vedem cu un cuvânt în toate ramurile economiei noastre.

În concurența cea mare de azi omul care nu stă la înălțimea științei și a învățăturii, omul care nu știe cum stau alții în toate cele ale vieții, acela stagnează, acela dă îndărăpt, și acela nici-odată nu va pute produce ceea-ce produc cei-ce se cultivă în continuu.

Dacă aceste se potrivesc la toate meseriile și ocupațiile omenești, și că se potrivesc, o vedem zi de zi, apoi se potrivesc mai ales la cea mai înaltă meserie, se potrivesc în școală, unde avem să creștem generațiunea cea tină, care va urma după noi și va trebui să susțină lupta pentru existență, atât în cele naționale, cât și în cele economice.

Ca un izvor curat, limpede și bogat, care vecinic dă din sine apă rece, răcoritoare, din care se adapă cei-ce doresc să bea, și cei veniți pentru-ca să se adepă, ca un izvor bogat trebuie să fim noi învățătorii, din care iese apă curată, dar' totodată din care și iese apă curată, și aceea ce iese se suplinește cu alta tot asemenea curată, și dătoră de viață.

Dacă organul cel mai principal al nostru, inima, care provide întreg organismul nostru cu sângele cel curat și susținătoriu de viață, dacă, zic, acest organ nu va fi în continuu provădit cu sânge curat eșit din plămâni premenit prin aer curat, organismul întreg va tăngi, în cele din urmă se bolnăvește și pier.

Întocmai stăm și noi, domnilor învățători. Comunicăm altora ceea-ce noi avem, și prin studiu continuu ne înprospetăm cunoștințele și capitalul nostru spiritual.

La alte popore din patria noastră foi pedagogice periodice îngrijesc de aceea, ca învățătorii să li-se dea de-a gata și în fiecare zi tot ce e nou pe terenul instrucțiunii,

tot ce se întâmplă în viața școlară, ca să poată ține curs cu împrejurările, să aștepte este bun, spre a-l însuși și a-l urma, și ce este rău, spre a se feri de el, și al ști delătura.

La noi apicalele noastre împrejurări au adus cu sine, că până acum nu ni-a succedat a susține un asemenea organ, care să ne țină în curent cu rezultatele științei pedagogice și cu înțelegerea viața internă și externă din școala noastră.

Golul acesta, suntem nevoiți să-l înlocuim prin întrunirile noastre anuale, aici în aceste conferințe ale noastre, conduse de noi, susținute de noi, aici în casa noastră, în sanctuarul familiar al nostru, sub scutul bisericii noastre avem noi fericirea de a ne întruni an de an spre a ne da seama de lucrările noastre, spre a ne perfecționa unii prin alții, și a discuta asupra temelor, cari ni le-au supus spre deliberare autoritatea noastră bisericească.

Salutându-vă din inimă, domnilor și fraților învățători, declar deschise ședințele conferențelor noastre învățătoresci din anul acesta.

Se constituie biroul și se stabilește ordinea de zi pentru ședința a doua, anunțată pe după amiază la orele 3, și ședința primă se încheie la ora unu.

Ședința a doua.

Se constată că sunt prezenți, din tractul Mediașului 18 învățători, din tractul Târnavei 7 învățători, iar' din tracte străine 3, la olată deci prezenți 28 învățători. Zece învățători nu s-au prezentat, și nici nu și-au scusat absența.

Se la cu plăcere act despre prezența dlui inspector de școle al comitatului Târnava-mică, Dr. Szabó Mihály, cum și despre prezența mai multor preoți zeloși.

Se pune la ordinea zilei tema: *Alfabetismul la poporul nostru și cauzele lui*, lucrarea de Teodor Oprean, învățătoriu în Lasleul-român. Se deschide discuția asupra lucrării cetite, și în urmă se ia act de disertațiune, iar' Veneratul consistoriu va fi rugat, ca prin cerculariu să oprească tinerimea obligată la școală să cerceteze jocurile, șezătorile, nunțile și botezurile.

Învățătorii Filon Albu cetește o lucrare despre „Sare”, temă practică pentru departamentul II, care se constată că e bine lucrată.

Învățătorii Eugeniu Crăciun cetește lucrarea despre tema: „Importanța cântării în școala populară cu deosebire considerarea la poporul nostru”, care fiind foarte bine lucrată, conferința ia cu plăcere act despre ea.

Se pune la ordinea zilei tema dată de Veneratul Consistoriu arhiepiscopal: „Rolul familiei în școala populară și scăderile observate în privința acesteia”. Cu lucrare în scris nu s-a prezentat nimeni. Se deschide însă discuție liberă, despre care se ia act la urmă, cu exprimarea părerii, că un bine în privința acesteia se așteaptă de la generațiunea viitoare, care va fi trecut prin școală și va avea mai multă pricepere pentru folosul învățaturii.

Ședința se ridică la orele șase.

Ședința a treia.

S'a deschis Sămbătă, la orele 8 dimineață. E de față și inspectorul reg. de școle al comitatului Târnava-mare.

Se pune la ordinea zilei tema „Obiectele din școală” pentru anul I. Lucrare bună a prezentat învățătorii Filon Necșu, pentru ce conferința își exprimă plăcerea.

Învățătorii George Bărescu cetește lucrarea asupra temei: „Cum poți cineva înainta în avere și învățatură”? Se declară a fi o lucrare foarte bună și conferința își exprimă plăcerea.

Urmăzând tema practică pentru anul II de școală: numirea obiectelor din școală în limba magiară, predată de învățătorii Emil Să-mărghitan, în fața elevilor. Se deschide apoi discuție asupra prelegerii.

Tema „Adjectivul în limba magiară” rămâne pentru conferința proxima, fiindcă învățătorii Teodor Libeg, încredințat cu lucrarea ei, funcționează acum în alt tract.

Se stabilește programul de muncă pentru proxima prelegere învățătorescă, și apoi se mai discută următoarele chestii:

Neregularitatea la solvirea salariilor învățătoresci, decretându-se, ca Veneratul Consistoriu să fie rugat a lua cu rigore măsurile convințioase, pentru-ca salariile învățătoresci să se plătească regulat.

După-ce unii dintre învățătorii tolerați se tocmesc cu poporul și fac reducere de salariu, ceea-ce îngreunează soarta învățătorilor calificați, pentru-ca poporul și de la ei așteaptă tocmire și reducere de salariu: Veneratul Consistoriu va fi rugat, ca și în privința acesteia să saneze lucrurile.

Se mai atrage atențiunea Veneratului Consistoriu și asupra faptului, că salariul învățătoresc se plătește pe unele locuri, în parte, în natură, ceea-ce produce încurcături.

În fine va fi rugat Veneratul Consistoriu, să intervină la locurile competente, ca și pe seama învățătorilor de la școlile noastre să se acorde favoruri la călătoriile pe care le face, în tocmă cum le au învățătorii școlilor de stat.

Eshauriate fiind obiectele rezervate acestei conferințe, comisariul consistorial mulțamește membrilor conferinței pentru interesul manifestat și declară conferința închisă. În numele conferinței învățătorii Ioan Maniea mulțamește dlui comisariu pentru bunaconducere.

Trei, Dómné, și toți trei!*)

(Cu prilejul concertului Popovici—Dima).

Nu e tocmă mult de când cultura noastră românească avea o înfățișare foarte stranie sub ori-ce raport, sunt abia câteva decenii de când ea era îmbrăcată mai peste tot în o haină înădită aprăpe numai din petece străine, în timp ce haina curată românească era zighirită în bordeiașul țeranului — un moment istoric-cultural nu de puțină importanță — și la câte un idealist prevestitor de vremi mai prielnice. Când, după modele străine s'a ajuns și la noi — după-cum se exprimă un distins cugetător de al nostru — ca să se vadă în țeran mai mult de cât unul din animalele prin cari se fac holdele, aurul și civilizația, acesta era un semn de progres vădit, era un pas înainte. Când apoi s'a mers mai departe și s'a declarat literatura poporană de o parte integrantă a literaturii naționale, ba chiar de temelie acesteia, când bărbații cei mai luminați cu tală și-au plecat urechea să asculte bătăile inimii poporului — a talpei țerii — și când vedem, că astăzi bărbați cu multă vlagă își aținese privirea într'acolo, ca tot, fără excepție, ce e eșit din fantasia creatoare a poporului — muzică, pictură, sculptură, țesături etc. — se fie pus cel puțin alături de produsele fantasier artistilor culti, — acestea sunt semne dintr'cele mai elocvente, că temelie pusă civilizațiunii noastre este durabilă, mai mult chiar, ea este singura care ne va asigura un loc de onoare într'celelalte neamuri.

Iată pentru ce ne e scump fie-care, care își implântă plugul în agrul acesta, iată de ce ținem, într'alte, așa de mult, cum nu mai ținem la nimeni în acest respect, la ilustrul nostru cântăreț Dumitru Popovici, iată de ce e a noastră și numai a noastră dna Maria Dima și soful dsale, maeștrul George Dima. Ori-ce se va zice, dragostea acestor trei față de noi, nu e de o importanță secundară, ea e unul dintr'primele simptome serioase de o civilizație sănătoasă, de porniri culturale dictate de inimi pricepute. Am avut și în trecut personalități marcante, am avut din abundență și nemeși români, boieri români, ciocoi și cnezi români, dar' unde era dragostea lor pentru poporul nostru, unde era durerea lor pentru acesta? care dintr'ei nu se gena să spună că-i român, și unde avem exemple, ca aceștia să-și fi arătat prin fapte, după cum zice dl Iorga, dragostea adevărată pentru fratele țeran, pentru fratele mai mare, pentru „badea”, spre neștiința căruia să se fi coborât, apropiind de buzele lui arse paharul de aur cu beutura fermecătoare de întinerire a sfintei culturi? Nimic din toate acestea. Mai bine le plăcea să se numescă aici la noi unguri, iar' în regatul de astăzi se simțiau mai fericiti când își puteau ascunde fața sub masca grecismului sau a slavonismului. Și alături de acești „fruntași” și „ocrotitori” a rămas poporul în sfânta lui naivitate neinfluențat de „aerele” domnilor, ei cu credința întărită în suflet într'un viitor mai bun, în vremi mai prielnice și în oameni mai buni de omenie.

Și din norocire au venit și vremile mai prielnice. Astăzi stăm mai bine în aceste

*) Întârziată, din lipsă de spațiu.

privește. Astăzi avem o pleiadă de bărbați cu renume european, cari la esemplul unor înaintași de ai lor au desgropat și continuă a desgropa din adâncurile uitării comora de limbă poporană, istoria poporului ignorată până mai eri alaltăeri; avem bărbați, cari își fixază ca problemă a vieții lor studiarea manifestățiunilor psihice ale poporului, avem artiști din sinul nostru, cari nu se rușinează de noi, cari nu-și chelesc focul entuziasmului și dragostei lor prin palatele luxose ale orașelor sgomotoșe din Apus, ci adună ca albina ce e bun, înalt și frumos, iar' ceea-ce noi nu știm prețui — din sinul nostru, pentru-ca să ne arete apoi prin rostul lor ce mărgăritare alese ascund în simburile lor aceste nestemate, ignorate de noi, în fond însă dovedite de inteligență superioară și de aplicațiuni de grad înalt. Ei vin și se coboră în mijlocul nostru și ne descoperă într'un glas de vrajă ce comori ascundem în sinurile noastre, ce simțiri simțim în pepturile noastre și ce aspirațiuni agită sufletele noastre.

Intr'aceștia la prima linie mintea noastră încreștează pe „Cei trei”.

De când am cunoscut pe dl Popovici am vădit în dsa mai mult de cât un neîntrecut wagnerian, mai mult de cât un riu de aur, care înviorază și edifică, mai mult de cât ved în el Germanii, cari îl prețuesc foarte mult, am vădit în dsa pe cel dintâiu apreciator cuminte al avutului nostru național, pe un entuziasmat propagator al muzicii noastre poporane, pe un interpretator fără seamăn al acesteia, și mai pe sus de toate am vădit în dl Popovici un Român mândru de neamul său și cu dor în suflet pentru binele acestuia. A fost un noroc, un noroc mare, că dl Popovici a legat prietnie cu dl Dima, cu maeștrul, care a făcut din artă un ideal al său, iar' din stimabila-i soție o preotă a acestui ideal contribuind astfel la formarea unei triade: trei artiști, cari în esență sunt într'ei și una sunt cu poporul lor. A fost un noroc pentru istoria noastră culturală-națională, că încă pe pagina primă a ei a putut înregistra trei artiști, pe cari neamuri cu civilizație de veacuri cu mândrie i-ar cuprinde. Dar' a fost mai pe sus de toate un noroc pentru demnitatea noastră de popor, că acești artiști eșii din mijlocul nostru n'au fost aruncați de valurile vieții în străini, să ne fi dat uitării pentru totdeauna pe cei de un sânge cu ei. Intr'împrejurările noastre nu era ușor să te decizi pentru a rămâne în mijlocul poporului. A trebuit un gând mai înalt, care să nu te mănă a căuta comoditate, lauri vestezitori, ci principii de cari se conduc popore și cari răsar numai în mințile puținora.

Fără îndoială, că dacă ar fi fost niște oameni de specie mijlocie, ar fi aflat că mai bine i-ar prinde scenele teatrelor din Germania, sau operele din Apus, (unde din nefericire pentru noi am pierdut pôte pentru totdeauna pe un ardelean de al nostru), unde ar avea teren bogat, ca să-și arete puterile și să stăcă aplauzele ascultătorilor! Acolo și triada noastră ar afla minți cari să-i înțeleagă, brațe deschise, cari să-i cuprindă, inimi, cari să simtă glasul lor de vrajă, iar' „pe cei de acasă” Dumnezeu să-i miluască spre a pute să-și vadă de nevoșuri. Ei n'au făcut-o însă această, nu s'au depărtat de obârșia lor, ci au rămas acasă, unde se simt bine și unde n'au altă plăcere de cât când ved în urma lor progres și admirație pentru ce e superior. Nu pofta de câștig material îi face pe acești cântăreți ai noștri să colinde părțile locuite de Români, nu dorul de a-și agonisi de ale traiului pentru zile negre, ci un principiu mai înalt: dorul de a deștepta și cultiva în Români simțul de dragoste pentru avutul național al lor și pentru ce e frumos și artistic — și dorul de a da dovadă la lume, că și în sinul neprivilegiatului popor românesc se află de aceia, cari aduc pe altariul adevăratei arte primă de cel mai superior grad.

Concertul dat de acești trei Joi s'era a fost pentru toți cari simt, o adevărată srbătoare culturală. Când m'am vădit în sală încunjurat de atâtea sute de străini și de ai noștri, nu știu cum involuntar mi-am pus întrebarea: unde ar fi putut aduna acum 50 de ani trei Români atâtea sumedenie de străini, ca să-i delecteze? unde erau atâtea sute de Români culti, cari chiar de s'ar fi găsit Români artiști pe acea vreme, să-i asculte, și nu știu cum, dar' mă simțiam atât de fericit. Concertul, pe care mi-e tēmă să înocro a

aprecia, a lăsat o dungă neștersă în inima mea, nu știu cum a trecut fără veste, știu numai că la sfârșit, când m'am ridicat de pe scaun, ca să plec către casă, mi-a eșit un oftat de la inimă, din care am înțeles numai cuvintele: trei, Dómné!... și toți trei sunt ai noștri!

Sibiu în 16 April 1904.

Amic.

Convocare.

În înțelesul §§-lor 12 și 13 din statutele membrii „Reuniunii femeilor române din Sibiu” se convăcă la

adunare generală ordinară

pe *Duminică în 5 Iunie 1904 la 11 ore a. m.* în localul Casinei române din loc.

Ordinea de zi a adunării este:

1. Deschiderea adunării generale.
2. Raport despre activitatea comitetului în 1903.
3. Revizuirea rațiociniului pe 1903 și statorirea bugetului pe anul 1905.
4. Propuneri eventuale.
5. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
6. Încheierea adunării generale.

Din ședința comitetului „Reuniunii femeilor române din Sibiu”, ținută în 5 Maiu 1904.

Maria Cosma
presidentă.

Dr. Beu
secretariu.

Revistă esternă

Japonezii înving mereu. Speranțele cercurilor curții din Petersburg, că oștea de pe uscat va spăla de pe armele rusești rușinea ce li-a cauzat-o flota japoneză la Port-Arthur, nu s'a realizat. În săptămânile de curând trecute, deosebi însă de la începutul lunii curente Japonezii au raportat frumoșe învingeri și pe uscat. Au trecut deja riul Jalu, au alungat trupele rusești din pozițiile de defensivă și înainteză mereu spre capitala Mandjuriei. Într luptele de pe uscat deosebi două trebuie să au fost crâncene de tot: cea din 30 April și cea din 1 Maiu (trecerea râului Jalu și alungarea trupelor rusești din forturile de la malul râului), în care din parte japoneză au operat trei diviziuni, sprijinite de tunurile flotei de la gurile râului.

Față cu frumoșele și senzaționalele succese de pe uscat ale oștei japoneze, faptul că amiralul *Togo* a încheis total intrările de la Port-Arthur, cufundând vr'o patrușprezece corăbii, și astfel flota rusescă nu mai numără nimic în războiul actual, ear' cetatea e ca și în mâinile japonezilor deja, — n'a mai provocat senzația pe care intră alte împrejurări sigur că ar fi provocat-o. Acum atențiunea tuturor e îndreptată spre operațiunile de pe uscat, unde mulți credeau că Rusia va sfârși oștea japoneză, și iată că — până acum — sprintenii Japonezi s'au dovedit superiori Rușilor în strategia de pe uscat.

Cum se vor desvolta însă lucrurile până la încheierea războiului, — cine se știe?! Căci norocul în războie e foarte capricios.

„Conflict” mare într Vatican și Franța. Nu de mult președintele Francei a făcut vizită regelui Italiei la Roma, ceea ce a supărat așa de mult pe vizitatori de putere lumescă a papei, în cât au adresat guvernului francez o notă-protest, pe motiv că papa fiind suveranul Romei (ear' regele Italiei numai usurpator), prin faptul că președintele Francei a făcut vizită „usurpatorului”, cu desconsiderarea susceptibilității papești, a ofensat scaunul papal. Urmarea protestului e, că guvernul francez a luat încă și mai hotărâta poziție pentru regatul italian, ceea ce înseamnă că Franța recunoște legalitatea regatului față cu veleitățile de putere lumescă a papei.

Casul e cu atât de mai mare însemnătate, cu cât Franța e primul stat, și încă eminamente catolic, care a dat la o parte susceptibilitățile papismului și prin supremul cap, prin președintele republicii a făcut vizită regelui Italiei în rezidența lui din Roma. Un act acesta, pe care n'a cutezat să-l facă nici chiar împăratul Germaniei (stat protestant) și cu atât mai puțin împăratul și rege al nostru.

Că ce urmări va avea acest conflict, se va vedea aceluși. Probabil însă, că nu în favoarea visurilor de restabilirea puterii lumescă a papei. Unii prevăd chiar și o nouă constelațiune în alianțele statelor, fapt fiind, că așa o mare demonstrație de simpatie față cu Italia nu s'a făcut din partea Francei fără ore-cari calculi pentru viitorul.

NOUTĂȚI

Comisariu de maturitate. La școala comercială superioară gr. or. din Brașov ministrul de culte și instrucțiune publică a numit comisariu guvernial pentru esamenale de maturitate din anul acesta pe Nicolae *Putnoky*, directorul gimnasiului de stat din Lugoj.

Necrolog. Cu inima frântă de durere anunțăm încetarea din viață a mult iubitului și neuitatului tată, frate, unchiu, cumnat, preotul *Ioan Burdan*, întâmpnat în Sinteia la 26 April (9 Maiu) a. c. dimineața la 3¹/₂ ore după scurte suferințe, în al 52-lea an al etății și 26 al preoției sale. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre eternă odihnă după ritul gr. or. Marți în 27 April (10 Maiu) a. c. la 11 ore a. m. În veci amintirea lui. Odihnească în pace! Anuța, Sofia, Aurelia, fice. Dimitrie Burdan, frate. v. d. Juliana Papnăsc. Micula, cumnată. Dr. Teodor Burdan, și soția născ. Ciorogariu, nepoți.

Dar pentru biserică. Domnul *Nicolae Prostean* advocat în Lugoj, cu dăma soție *Ana*, a donat pe seama bisericii gr. ort. română din *Mălincrav* 20 de corone, în scopul procurării unui clopot nou. Primescă și pe calea acesta căldurose mulțămite. *Mălincrav* (tractul Sighișoara) 18 April v. 1904 *N. Stoicovici*, paroch.

Polițistul și meritele „pentru papa”. Papa *Pu X.* a conferit sergentului de poliție *Marynovicz* *Ipoly* din Budapesta medalia cruce „pro ecclesia et Pontifice”, ca recunoștință pentru serviciul fidel și zelos în timp de 30 ani. Medalia, împreună cu diploma de onoare a fost predată decoraului *Sâmbătă* prin comandantul de poliție *Bornemisza Boldizsár*, în mijlocul unei frumoșe festivități. — Așa raportează „*Budapesti Hir* ap”. Cum ajunge însă un sergent de poliție din Budapesta să fie decorat de papa de la Roma pentru merite „pro ecclesia et Pontifice”? — e cam enigmă.

O hotărâre bună. Ziariul „*Egyenlőség*” din Budapesta, declară filosofic, raportează că fetele evreice s'au hotărât să se constituie în ligă, făcând jurământ că „se vor considera evreice și vor rămâne evreice” și că vor „ține cu tărie la religiunea mosaică, la tradițiile evreiești și la morala evrească”. — Bună hotărâre. De s'ar hotărî și ale noastre să țină cu tărie la limba, legea, datinele și legea lor strămoșescă, — onore și laudă celor cari și fără vot special o fac această.

Hymen. *Asinetta Maniu* și *Emil Lupanu* din Sebeșul-săsesc, căsătoriți.

Contra „șlepului”. Cum vestesc unele ziare magiare, în proxima adunare generală a reprezentanței orașului Cluj se va face propunere, ca damele cari vor purta șleap să fie supuse la contribuție de 20 corone pe an. Scopul propunerii ar fi, ca damele să se lase de obiceiul neigienic, de a purta cōda la rochie, prin care scormonesc din pulberea strădelor toți bacili și toate miasmele producătoare de morbiuri.

Fată magnetică. Gazetele din Rusia raportează despre o întâmplare ciudată a unei fete de 12 ani din *Vladicavcasi*, care de pe timpul începerii războiului ruso-japonez a început să aibă o ciudată însușire: să atragă la sine orice obiect din apropierea sa. Dacă se apropie de un scrin cu vase de bucătărie (armarii), toate vasele încep să se miște din loc, zângănindu se de pereții scrinului și una de alta; în pod hainele întinse pe stōră, în momentul când fata a intrat în pod au început să balanseze și să cadă de pe stōră; când fata s'a apropiat odată de o masă pe care era o sticlă, sticla s'a mișcat din loc și saltând în toate părțile a căzut jos și s'a spart. Altcum fata e în stare deplin normală, nu arată nici cel mai neînsemnat simptom de vr'o bōia de nervi, și chiar ea 'și face mai mare haz din ciudățenia puterii sale de a face obiectele să danseze. Au examinat-o medicii de acolo, dar' nu și pot da seama de natura fenomenului; unii 'l atribue radiului, alții electricității, și toți sunt de acord, că fata se fie trimisă la Petersburg, spre a fi supusă ore-cărei esaminări științifice. Raportul ziariului „*Novoje Vremja*” a vădut fata și susține că este adevărat tot ce s'a scris despre ea. Firește, poporul e de altă părere! El ține morișcă că fata e posedată de duhurile necurate.

Sute false. Poliția din Viena a deținut *Duminecă* patru omeni, cari voiau să pună în circulație banenote de câte 100 corone false. Din cercetările de până acum rezultă că falsificările s'au făcut în Cropația. Poliția din Agram încă a deținut *Duminecă* 17 persoane, banuite a fi părtașe la falsificare. Cercetarea se continuă.

Inmormântarea lui *Jókai* s'a făcut alaltăeri (Luni) după amiază, cu mare pompă și în asistența unei imense mulțimi de public din toate clasele sociale, de la reprezentantul M. Sa regelui până la lucrătorul de rând. Din ziua reșosării poetului și până în ziua în mormântăriziarele din capitală au apărut înecadrate în negru, ear' publicul — încă până era mortul pe catafalca a început să trimită, din propriu îndemn, la redacțiunile ziarelor ofrande pentru a se ridica lui *Jókai* monument.

La despărțământul femeiesc întregitor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” au fost primiți drept membri ordinari dñele *Maria Mihaiu*, soție de hotelier, *Maria C. Dragoș*, soție de pantofar, *Ana St. Moga*, soție de fronzelar, *Therezia Uhl*, soție de brutar, *Ana Banea*, soție de econom, *Eva G. Dordea*, soție de econom, *Ana Nicola*, *Eva Negri*, soție de învățătoriu, toate din Sibiu; *Raveca Manta*, soție de preot (Gurariului), *Ecaterina Dr. Prunaș n. Rebega*, soție de medic (Orlat), *Eva Popianș*, soție de comerciant, *Maria Solomon*, soție de preot, ambele din Porumbacu-superior, *Safta A. Paștea*, soție pe collector, *Ana I. Poșă*, ambele din Porumbacu-inferior, *Paulina Harșanu*, soție de preot (Cinade), *Maria Bercan*, soție de preot, *Bucura Schiopu*, soție de epitrop, ambele din Merchiaș. Membri ajutători au fost primiți: *Vic. Tordășanu*, preșidentul, *George Poponea*, vice-pres. Reuniunii, totodată bărbai de încredere, *Florea Crucea*, cassariu, și *Ioan Apolzan*, notariu, cari ambii ocupa aceleași funcțiuni la despărțământ. Cum se știe, taxa lunară pentru membrii despărțământului e 20 fileri, ear' scopul despărțământului: înfrățirea mamei învățăcelor meseriași.

Șeful de gară nu e funcționar public. Curtea cu jurau din Cluj osândise pe un ziarist, pentru că sub titlul „brutalitatea unui șef de gară” scrisese în o gazetă din Cluj astfel de lucruri „despre un membru al unei corporațiuni înființate prin lege” (frase din motivarea sentenței), cari dacă ar fi adevărate ar espune pe șeful de gară la disprețul public. Apelată, cauza la Curie, acesta — cum raportează „*Ugyvédek Lapja*” — a cassat sentența, pe motiv că „șeful de gară al căilor ferate ungare de stat nu e autoritate publică”.

Contribuție pe firmele nemagiare. Dr. *Műek Lajos*, publicist în Arad, a înaintat primăriei orașului o propunere, ca firmele și inscripțiunile nemagiare, ale prăvăliilor și meseriașilor, să fie supuse la contribuție, în favoarea casei orașului. Propunerea va avea să fie discutată în proxima adunare generală a reprezentanței orașenești.

Industria României. Din raportul consulatului austro-ungar la București despre stare industriei Romaniei în anul 1903, raport publicat zilele trecute, rezultă că România are în funcționare 625 stabilimente de fabrică. Dintr acestea 236 sunt înființate din timpul înainte de 1886, 167 în anii 1886—1902, ear' 292 din 1902 până acum. Capitalul investit în toate fabricile acestea, fără a fi luat în socotă și capitalul de circulațiune, face 247.388.890 franci. Capitalul cu care lucră fabricile se împarte astfel: cu capital sub 25.000 de franci lucră 96 fabrice (total 1.317.794 franci), cu capital de 25—50.000 de franci 78 fabrice (total 2.752.835 franci), cu capital de 50—100.000 de franci 113 fabrice (total 7.997.574 franci), cu capital de 100—250.000 de franci 152 fabrice (total 24.455.672 franci), cu capital de 250—500.000 de franci 76 fabrice (total 26.552.342 franci), cu capital de 500—750.000 de franci 36 fabrice (total 21.585.079 franci), cu capital de 750—1.000.000 de franci 16 fabrice (total 12.940.147 franci), cu capital de 1—2 milioane 27 fabrice (total 37.354.077 franci), cu capital de peste 2 milioane lucră 26 fabrice (total 112.433.215 franci). — Materia brută, prelucrată în aceste fabrice în cursul anului 1903 valorează 120.927.709 franci, din care numai în valoare de 25.006.344 franci a fost exportată în străinătate, restul fiind consumat în țără. Profitul tuturor întreprinderilor a fost 35¹/₂ milioane. Cea mai mare circulație a făcut-o industria de morărit, cu 50.122.724 franci, apoi: grupul industriilor confecționătoare (cu 79.882.275 franci), și fabricile de tutun (cu 28.265.500 franci). În toate 625 fabricile au fost angajați 39.746 lucrători, într cari: 30.461 români, 7071 străini și 2214 evrei din România. — Fabricile de rangul industriei de mijloc sunt 639; mori sunt 5630, cu 28.869.534 franci capital investit; jōgere (terestraie) 778, cu 800.403 franci capital investit; vinărsării 21.241. În toate acestea au fost angajați 97.755 lucrători, într cari: 65.948 români, 12.636 străini și 19.181 evrei din România. — Durata timpului de lucru — la fabricile de totă categorie industriei mari — a fost: la 376 fabrice peste 10 ore pe zi; la 246 într 8—10 ore, la 2 sub 8 ore pe zi.

Știri mărunte. Soția lui *Szentiványi*, funcționar la fabrica de ferări din *Diósgyőr*, voină *Sâmbătă* s'era să aprindă o lampă, din nebagare de seama a răsturnat lampa după-cesă toc fiitului. Lampa s'a spart și petrolul a luat foc, de la care s'au aprins și hainele femeii. *Duminecă* dimineața nenorocita a murit în urma arsurilor. — Joi nōptea s'au aprins grajdurile lui *Jancsó Mózes* din *Kézdívásárhely*, ardând scrum, împreună cu 64 boi puși la îngrășare. — Vineri după amiază, puțin după plecarea elevilor a casă, a explodat o bombă de dinamit în ambutul unei școle din *Barcelona* (Spania), susținută de jesuiți. În urma exploziei edificiul școlii s'a deteriorat rău, ear' coperișul s'a prăbușit. — În lara-de-jos (comitatul Turda-Arieș) zilele trecute făptuitori până acum necunoscuți au dat foc pădurilor numite „la *Surdue*”. Focul au fost pus în zece locuri și în scurt timp s'a încins pe întindere de treizeci jugere, durând de pe la 10 ore s'era până dimineața. — În St-Etienne (Franca) alaltăeri s'a prăbușit o casă cu patru etagiuri. Până alaltăeri s'era au fost scōse de sub ruine douăsprezece cadavre de om.

Atragem în mod deosebit atențiunea cetitorilor noștri asupra inseratului a renumitei firme *A. Gaedike* din Budapesta, publicat pe pagina a IV-a. În urma serviciului solid și culant, această firmă se bucură de bun renome. La cea din urmă tragere a loteriei de clasă iarăși firma aceasta a plătit cele mai mari câștiguri.

Fie-care cunoște însemnătatea cea mare a albuminei în mâncare. Durere, nu succede însă totdeauna pacienților și copilor bolnavicioși și persōnelor debile de a lua prin mâncare atata albumină, căta cere corpul, deore-ce acestia simțesc foarte puțin lipsa de mâncare, ba au chiar grēță față de ea. În astfel de casuri trebuie să luăm refugiu la somatosă, care deja după scurtă folosire ridică pofta de mâncare și care prin conținutul ei bogat de albumină dă corpului în formă concentrată materiile nutritive recerute. Ridică de multe-ori în mod uimitor și în scurt timp greutatea corpului. Somatosă (se vinde în farmacii și drogerii) se prepară din carne, e aproape insipidă și fără miros și conține albumină în astfel de formă, că se disolvă direct în sucurile corpului, fără a suferi cătuși de puțin organele de mistuire.

Cărți și reviste.

„*Ilirii, Macedo-Români și Albanesi*”, disertațiune istorică de *Dr. Anastase Marienescu*, cetită în ședința de la 27 Febr. a. c. a *Academiei Române* și reproducă din *Analele Academiei* în broșură separată, de însăși Academia. Costă 60 bani, („bani” după valuta României, nu „fieri” de valuta austro-ungară). — Studiu făcut pe basă de profunde cunoștințe istorice și apt a fi cetit cu deosebit interes din partea tuturor. Se pōte procura prin autorul Dr. *Marienescu* (Sibiu).

Voci din public.

De-și eu, în răspunsul meu publicat în „*Telegraful Român*” Nr. 43 dat dlui X. în cauza afirmatei necurățeniei, a fumului de lumini și de tāmăie, la biserică noastră din Suburbul-Iosefin, m'am mărginit a arăta numai cui incumbe datorința a delătura asemenea scăderi, dacă în adevăr ar esista: totuși cu regret vād că dl X. nu s'a mulțumit cu acel răspuns nevinovat al meu; ci a aflat de bine a mai și replica în Nr. 44 al „*Telegrafului Român*”. Deci fie-mi și mie permis a-i duplica, și a-i spune, că a fost în rătăcire dl X. când a susținut că recușitele ar fi fost nelăute, — pentru-că precum am înțeles — chiar și într'o șediriță de curând ținută, în care erau de față Esc. Sa Domnul *Archiepiscop*, dl vicariu *Dr. Pușcariu*, dl protosincol *Dr. Roșca*, dl asesor *Voilean*, cari toți au servit în biserică din Iosefin, unisono au constatat, că toate acele recușite au fost curate, precum se cuvine.

Dar' dato sed non concessio, că acelea n'ar fi fost așa precum constată cei mai competenți, dacă dl X. a intenționat delăturarea scăderilor, nici atunci nu era frumos, ca dl X. să trimbițe așa ceva prin jurnale, și să compromită biserică și în ochii străinilor, cari încă cetesc jurnalele noastre, ci era prea destul dacă, pe altă cale, atrăgea atențiunea celor competenți, asupra celor observate de dînsul.

Tot asemenea nu înțeleg nici cum pōte gena pe unul ca dl X. fumul de lumini și de tāmăie, când nu știu dacă cercetază biserică odată pe lună, dar' și atunci cam pe la sfârșitul serviciului divin. Dar' chiar s'el și geneze, tot nu va voi a lovi simțul religios al poporului, care aduce jertfă prescurile, luminile și tāmăia.

Cu privire la curentul din biserică, să poftescă a face corporațiunilor bisericesti competente propunerile ce le-ar crede de lipsă.

Em.

Ad Nr. pp. 433—904

[107] 1—3

Concurs.

Incuvîntându-se din partea Ven. Consistoriu arhiepiscopale prin rezoluțiunea sa din 22 I. t. de sub nr. 3433 Bis. instituirea unui **capelan cu drept de succesiune** lângă neputinciosul paroh din comuna Bărai, prin acesta se scrie concurs pentru ocuparea acestui post cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din venitele fașionate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Suplicele de concurs, instruite în sensul normelor în vigoare, sunt de a se subșterne subscrisului până la termenul susindicat.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Cluj, 22 April 1904.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 329/1904 prim. com.

[106] 2—2

Publicare de licitațiune.

Pentru edificarea unei case comunale în **Cărpiniș** (ctul Sibiu) se publică concurs cu oferte.

Suma preliminară spre acest scop este de 10,200 cor. 34 fil.

Ofertele închise, provădate cu vadiu de 10% din suma de mai sus și cu declarațiunea oferentului că-i sunt cunoscute condițiunile de licitare, cum și planul și preliminarul de spese, se vor înainta primăriei comunale până în 15 Mai a. c. st. n. orele 12 din zi.

Condițiunile, planul și preliminarul de spese se pot vedea în cancelaria comună, cu informațiuni servește și notariul cercual în Reci.

Cărpiniș, în 1 Mai 1904.

Primăria comună.

Carol Niedermaier

pălărier

33 strada cismădiei 33

„la pălăria roșie”

recomandă

pălării

părsoe, pentru preoți români, à 7—, 8— și 9 corone, în cele mai bune și mai frumoase calități.

(La comanda din afară pachetarea e gratuită; măsura capului este a se lua în interiorul unei pălării potrivite cu o pânză de centimetru sau cu o fașie de hârtie.) [75] 10—12

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tîuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mîncare, răceală la mîni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din tôte părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimit banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi [2] 76 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.— folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vîndare pentru țără și străinătate e:
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marelui împovărări a stomacului sau prin consumarea de mîncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu neregulat și au contras bôle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârșiri de stomach,**Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach**

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tîmăduitoare, cu vin bun; întărește și înviorază organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influențează puternic asupra noiei formări de sînge sănătos.

Prin întrebuințarea regulată a vinului de burueni bôlele de stomach vor fi curate încă în formare. Să nu întăreze nime dar' a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătaie de inimă, insomnie, precum și conglomerarea sîngelui în ficat,

splînă și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei

urmările unei mistuiri rele a formării insuficiente de sînge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdue (insomnie) consumă adeseori inecul cu inecul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și proșpăt impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrire, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sîngelui, calmază nervi excitați și crează nouă voo de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțămită dovedesc acestea.

Vinul de ierburii se află de vînzare în sticle fl. 1.50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiu: Turnișor, Seliște, Ocna, Slănic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tâlmăciu, Boița, Cismădie, Poplaca, Gurarului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petriș, Sebeș, Săsești, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Begineu, Mihalț, Teiuș, Blaj, Pănade, Tăpu, Mediaș, Blăjeș, Sân-Mărtin, Ibaș, Băș, Băna, Agnita, Cîmăna, Boholț, Păgăraș, Beclean, Cămpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Lunca, Puj, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în tôte celelalte localități mai mari și mai mici din Ardeal, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în tôte ocalitățile din Austro-Ungaria.

Păziți-vă de falsificări!

Să se ceră anunit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Părțile lui constitutive sînt: Vin de Malaga 50,0, Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniş, Rădăcină „Helen”, iarba ferului americană, Rădăcina „Entianus”, „Kalmus” à 10,0. Tôte aceste se amestecă. un. dcm. [5] 9—12

Sudorea picioarelor

se vindecă radical prin folosirea pravului

„universal antisudoric”

din farmacia la „ursul negru” a lui

Guido Fabritius**Sibiu.**

Să se folosescă numai numitul prav!

? Pentru-ce? ?

este numit

GAEDICKE

cea mai mare

colectă de noroc?

Pentru-că acolo s'au plătit cele mai multe câștiguri principale.

Pentru-că premia de .	602.000	corone
Pentru-că de trei-ori .	400.000	„
Pentru-că de trei-ori .	100.000	„
Pentru-că odată	70.000	„
Pentru-că de patru-ori	60.000	„
Pentru-că de trei-ori .	30.000	„
Pentru-că de cinci-ori	25.000	„
Pentru-că de zece-ori	20.000	„

(88) 10—12

acolo s'au câștigat, și

Pentru-că nici o colectă nu pôte dovedi astfel de rezultate uriașe.

Cine voește deci să dobîndescă un **câștig principal**, să se grăbescă a comanda cu asigurațiune ori pe lângă ramburs losuri pentru prima clasă a **XIV. loterie de clasă r. ung. priv.**, care se începe deja în

17 și 18 Mai

Intreg	jumătate	pătrar	optime de los
12	6	3	1 1/2 corone

de la casa de bancă și cea mai mare colectă de noroc din Ungaria

A. GAEDICKE**Budapesta, Kossuth-Lajos-utca nr. 11.**

Șecuri postali pentru trimiterea scutită de porto a banilor — gratis și franco

Scrisore de comandă. A se taia!

Dlul A. GAEDICKE, Budapesta

Vă rog a'mi trimite losuri originale, clasa I., ale loteriei de clasă reg. ung. priv., cum și planul oficial.

Banii, cor. (sunt a se ridica prin ramburs) / (sosesec cu asigurațiune postală) Ce nu convine să se ștergă.

Adresa precisă